TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2006. gada 16. martā *

Lieta C-94/05

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Bundesverwaltungsgericht* (Vācija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2004. gada 9. decembrī un kas Tiesā reģistrēts 2005. gada 22. februārī, tiesvedībā

Emsland-Stärke GmbH

pret

Landwirtschaftskammer Hannover.

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs K. V. A. Timmermanss [*C. W. A. Timmermans*], tiesneši J. Makarčiks [*J. Makarczyk*], R. Šintgens [*R. Schintgen*], P. Kūris [*P. Kūris*] un J. Klučka [*J. Klučka*] (referents),

* Tiesvedības valoda — vācu.

ģenerāladvokāts A. Ticano [*A. Tizzano*],
sekretāre K. Štranca [*K. Sztranc*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2005. gada 15. decembrī,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Emsland-Stärke GmbH* vārdā — L. Haringss [*L. Harings*], *Rechtsanwalt*,

— Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — J. K. Šīferers [*J. C. Schieferer*] un F. Erlbahers [*F. Erlbacher*], pārstāvji,

ņemot vērā lēmumu, kas pieņemts pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas, izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt 13. panta 4. punktu Komisijas 1995. gada 17. janvāra Regulā (EK) Nr. 97/95, ar kuru paredz sīki izstrādātus noteikumus par to, kā piemērot Padomes Regulu (EEK) Nr. 1766/92 attiecībā uz minimālo cenu un kompensācijas maksājumiem, kas pienākas kartupeļu audzētājiem, un Padomes Regulu (EK) Nr. 1868/94, ar ko nosaka kvotu sistēmu

attiecībā uz kartupeļu cietes ražošanu (OV L 16, 3. lpp.), kas grozīta ar Komisijas 1996. gada 24. jūnija Regulu (EK) Nr. 1125/96 (OV L 150, 1. lpp.; turpmāk tekstā — "Regula Nr. 97/95").

2 Šis lūgums tika izteikts tiesvedībā *Emsland-Stärke GmbH*, kas 1997. gadā apvienojās ar *Kyritzer Stärke GmbH* (kopā turpmāk tekstā — "*Emsland-Stärke*"), pret *Landwirtschaftskammer Hannover* [Hanoveres Lauksaimniecības kamera], iepriekš — *Bezirksregierung Weser-Ems* [Vēzeremsas vietējās pārvaldes iestāde] (turpmāk tekstā — "*Bezirksregierung*") par finansiālām sankcijām, kas samazina cietes ražotnei piešķirto piemaksu summu, jo šī ražotne iepērk kartupeļus nevis no audzētāja, bet no uzņēmēja, kurš tieši vai netieši iegādājas kartupeļus no audzētājiem.

Atbilstošās tiesību normas

Regula Nr. 97/95

3 Saskaņā ar Regulas Nr. 97/95 preambulas ceturto apsvērumu:

"[..] jāprecizē, kas būtu jāietver audzēšanas līgumā starp cietes ražotni un kartupeļu audzētāju, lai nepieļautu tādu līgumu slēgšanu, kas pārsniedz uzņēmumam piešķirtās apakškvotas; [..] šādiem uzņēmumiem būtu jāaizliedz pieņemt piegādātus kartupeļus, ja nepastāv audzēšanas līgums, jo tas var padarīt neefektīvu kvotu sistēmu un prasību izmaksāt minimālo cenu saskaņā ar Regulas (EEK) Nr. 1766/92 8. panta 1. punktu par visiem kartupeļiem, kas paredzēti cietes ražošanai [..]."

4 Regulas Nr. 97/95 preambulas astotais apsvērums ir formulēts šādi:

"[..] būtu jāievieš kontroles pasākumi, kas nodrošina kompensācijas maksājumu vai piemaksas [..] tikai par cieti, kas ražota saskaņā ar šīs regulas noteikumiem".

5 Šīs regulas preambulas devītais apsvērums nosaka:

"[..] lai aizsargātu ražotājus, kas audzē kartupeļus cietes ražošanai, ir svarīgi panākt, ka par visiem kartupeļiem maksā Regulas (EEK) Nr. 1766/92 8. panta 1. punktā noteikto minimālo cenu; [..] tādēļ jāparedz sankcijas, ja nemaksā minimālo cenu vai ja uzņēmumi pieņem kartupeļus, uz kuriem neattiecas audzēšanas līgums".

6 Atbilstoši Regulas Nr. 97/95 preambulas desmitajam apsvērumam:

"[..] ir jābūt noteikumiem, kas nodrošina to, ka cieti, kas saražota, pārsniedzot uzņēmuma apakškvotu, eksportē bez eksporta kompensācijas, kā tas noteikts Regulas (EK) Nr. 1868/94 6. panta 1. punktā; [..] sankcijas būtu jāpiemēro jebkāda pārkāpuma gadījumā".

7 Regulas Nr. 97/95 1. pants paredz:

"Šajā regulā lieto šādas definīcijas:

[..]

b) apakškvota: kvotas daļa, ko dalībvalsts ir atvēlējusi cietes ražotnei;

[..]

d) audzētājs: jebkura fiziska vai juridiska persona vai šo personu grupa, kas savā vārdā un savās interesēs cietes ražotnei piegādā pašas vai tās biedru audzētus kartupeļus saskaņā ar pašas noslēgtu vai pašas vārdā noslēgtu audzēšanas līgumu;

e) audzēšanas līgums: jebkurš līgums, kas noslēgts starp audzētāju vai audzētāju grupu un cietes ražotni;

[..]."

8 Šās regulas 4. pants nosaka:

"1. Katru tirdzniecības gadu slēdz audzēšanas līgumu. [..]

2. Visi cietes ražotāji iepriekšējā tirdzniecības gadā līdz 31. maijam nosūta kompetentajai iestādei īsu līgumu izklāstu, ietverot tajā katra [..] audzētāja vārdu/nosaukumu un līgumā paredzēto daudzumu tonnās, kas izteikts cietes ekvivalentā.

3. Audzēšanas līgumā norādītā daudzuma kopējais cietes ekvivalents nedrīkst pārsniegt uzņēmumam noteikto apakškvotu.

[..]

5. Uzņēmumam ir aizliegts pieņemt piegādātus kartupeļus bez audzēšanas līguma."

9 Saskaņā ar šās regulas 7. panta 1. punktu:

"Piemaksu cietes ražotājiem piešķir par cieti [..], kamēr nav pārsniegts apakškvotā paredzētais cietes daudzums.

[..]"

10 Regulas Nr. 97/95 11. panta 1. punkts paredz:

"Turpmāk izklāstītās prasības attiecas uz šādiem maksājumiem:

[..]

b) attiecībā uz Regulas (EK) Nr. 1868/94 5. pantā minēto piemaksu ievēro nosacījumu, ka:

— uzņēmumam jāpierāda, ka konkrēto cieti tas saražojis attiecīgajā tirdzniecības gadā, un

— uzņēmumam jāpierāda, ka tas samaksājis ne mazāku par Regulas (EEK) Nr. 1766/92 8. panta 1. punktā minēto cenu, ieskaitot piegādi līdz fabrikai, par visu Kopienā ražoto kartupeļu daudzumu, kurš izmantots cietes ražošanai un paredzēts 4. pantā minētajos audzēšanas līgumos,

— uzņēmums pierāda, ka konkrētā ciete ir ražota no kartupeļiem, uz kuriem attiecas 4. pantā minētie audzēšanas līgumi."

11 Regulas Nr. 97/95 13. panta 1. punkta pirmā daļa ir formulēta šādi:

"Dalībvalstis ievieš inspicēšanas kārtību, pēc kuras uz vietas pārbauda to darbību pamatotību, kas ļauj piešķirt tiesības saņemt piemaksu [..], kā arī katrai cietes ražotnei noteiktās apakškvotas ievērošanu."

12 Šā panta 3. un 4. punkts paredz:

"3. Ja kompetentā iestāde konstatē, ka uzņēmums neievēro 11. panta 1. punkta b) apakšpunktā noteiktās saistības, šis uzņēmums, ja tas nav noticis *force majeure* dēļ, pilnībā vai daļēji zaudē tiesības saņemt piemaksas, kā norādīts turpmāk:

— ja saistības nav ievērotas attiecībā uz cietes daudzumu, kas veido mazāk nekā 20 % no kopējā uzņēmumā ražotās cietes daudzuma, piešķirto piemaksu samazina par attiecīgo procentu skaitu reiz pieci,

— ja minētais procentu skaits ir 20 vai vairāk, piemaksu nepiešķir.

4. Ja konstatē, ka pārkāpts 4. panta 5. punktā ietvertais aizliegums, piemaksu, ko izmaksā par apakškvotu, samazina šādi:

— ja pārbaude rāda, ka uzņēmuma pieņemtais cietes ekvivalenta daudzums nesasniedz 10 % no tā apakškvotas, kopējās piemaksas, kas izmaksājamas uzņēmumam šajā tirdzniecības gadā, samazina par attiecīgo procentu skaitu reiz 10,

— ja daudzums, kas nav iekļauts audzēšanas līgumos, pārsniedz pirmajā ievilkumā norādīto lielumu, attiecīgajā gadā piemaksu nepiešķir. Turklāt uzņēmums nesaņem piemaksu nākamajā tirdzniecības gadā."

Regula Nr. 2988/95

13 Saskaņā ar Padomes 1995. gada 18. decembra Regulas (EK, *Euratom*) Nr. 2988/95 par Eiropas Kopienu finanšu interešu aizsardzību (OV L 312, 1. lpp.) preambulas piekto apsvērumu:

"[..] šai regulai atbilstošajos nozaru noteikumos paredzēta nelikumīga rīcība un ar to saistītie administratīvie pasākumi un sodi".

14 Minētās regulas 1. panta 2. punkts nosaka:

""Pārkāpums" nozīmē Kopienas tiesību normas pārkāpumu, ko rada kāda saimnieciskās darbības subjekta rīcība vai nolaidība, kas kaitē vai varētu kaitēt Kopienu budžetam vai to pārvaldītiem budžetiem: mazinot vai zaudējot ienākumus no Kopienu vārdā tieši izveidotajiem pašu resursiem vai veicot nepamatotus izdevumus."

15 Šās regulas 2. pants ir formulēts šādi:

"1. Administratīvās pārbaudes, pasākumus un sodus piemēro tiktāl, ciktāl tie vajadzīgi, lai nodrošinātu Kopienas tiesību aktu pareizu piemērošanu. Tiem jābūt iedarbīgiem, samērīgiem ar nodarījumu un jāattur no pārkāpumiem, tādējādi pietiekami jāaizsargā Kopienas finansiālās intereses.

[..]

3. Kopienas tiesību aktos nosaka, kādiem un ar kādu darbības jomu jābūt administratīvajiem pasākumiem un sodiem, kas vajadzīgi konkrēto noteikumu pareizai piemērošanai, ņemot vērā pārkāpuma veidu un smagumu, piešķirto vai saņemto labumu un atbildības pakāpi.

[..]"

16 Regulas Nr. 2988/95 5. panta 1. punkts paredz:

"Par tīšu pārkāpumu vai pārkāpumu nolaidības dēļ var uzlikt šādus administratīvus sodus:

[..]

c) Kopienas noteikumos piešķirta labuma pilnīgu vai daļēju atcelšanu, pat ja saimnieciskās darbības subjekts nelikumīgi iedzīvojies tikai no kādas labuma daļas;

d) labuma uzteikšanu vai atcelšanu uz kādu laiku pēc pārkāpuma izdarīšanas;

[..]."

Pamata prāva un prejudiciālie jautājumi

17 *Emsland-Stärke* ir cietes ražotāja, kas darbojas Vācijas teritorijā. Katram tirdzniecības gadam — 1995./1996., 1996./1997. un 1997./1998. gadam — šai sabiedrībai tika piešķirtas apakškvotas 371 846 000 kg apmērā kartupeļu pārstrādei cietē. No lietas materiāliem izriet, ka šīs apakškvotas netika pārsniegtas.

18 *Emsland-Stärke* iepirka kartupeļus no *Moormann GmbH* (turpmāk tekstā — "*Moormann*") uz audzēšanas un piegādes līgumu pamata. Pēc minēto līgumu iesniegšanas kompetentajām iestādēm tā par 1995./1996. tirdzniecības gadu saņēma no *Landwirtschaftsverwaltung des Landes Brandenburg* (Brandenburgas zemes Lauksaimniecības pārvalde, turpmāk tekstā — "*Landwirtschaftsverwaltung*") un par 1996./1997. un 1997./1998. tirdzniecības gadu — no *Bezirksregierung* — piemaksas cietes ražošanai DEM 61 500 apmērā.

19 No iesniedzējtiesas lēmuma izriet, ka *Landwirtschaftsverwaltung* piemaksu piešķiršanas 1995./1996. tirdzniecības gadam laikā bija pilnībā informēta par to, ka *Moormann* neražo kartupeļus, bet tos tirgo. Tomēr tikai 1997. gada novembrī, t.i., pēc piemaksu piešķiršanas par 1996./1997. un 1997./1998. tirdzniecības gadu, *Bezirksregierung* — pēc sūdzības iesniegšanas un pārbaudes — konstatēja, ka *Moormann* nav kartupeļu audzētājs, bet uzņēmējs, kas tos iegādājas no dažādiem audzētājiem vai citiem uzņēmējiem.

20 Tāpat no lēmuma par prejudiciālu jautājumu uzdošanu izriet, ka *Bezirksregierung* ar 1998. gada 15. aprīļa, 2. jūnija un 14. jūlija, kā arī 1999. gada 15. marta lēmumiem uzlika *Emsland-Stärke* sodu DEM 614 487,47 (EUR 314 182,45) apmērā, jo, piemērojot Kopienu tiesības, piemaksas varēja tikt pārskaitītas tikai par kartupeļiem, ko cietes ražotne ir saņēmusi atbilstoši audzēšanas un piegādes līgumiem, kas noslēgti ar audzētājiem.

21 *Emsland-Stärke* apstrīdēja šo lēmumu likumību.

22 Ar 2000. gada 17. maija spriedumu *Verwaltungsgericht Osnabrück* [Osnabrikas Administratīvā tiesa] atcēla minētos lēmumus tiktāl, ciktāl tajos bija prasīts atmaksāt kompensācijas maksājumus, un noraidīja prasību pārējā daļā tiktāl, ciktāl tajā tika apstrīdēta *Emsland-Stärke* uzlikto sodu likumība.

23 Abi lietas dalībnieki pamata prāvā iesniedza apelācijas sūdzības *Niedersächsisches Oberverwaltungsgericht* [Lejassaksijas federālās zemes Augstākā administratīvā tiesa]. Ar 2002. gada 12. decembra spriedumu *Niedersächsisches Oberverwaltungsgericht* atzina, ka starp minētajiem lietas dalībniekiem nav noslēgts līgums par pastāvīgu audzēšanu, un tā rezultātā noraidīja *Emsland-Stärke* iesniegto apelācijas sūdzību.

24 *Emsland-Stärke* par minēto spriedumu iesniedza kasācijas sūdzību *Bundesverwaltungsgericht* [Federālā Administratīvā tiesa].

25 Uzskatot, ka prāvas iznākums ir atkarīgs no Regulas Nr. 97/95 13. panta 4. punkta spēkā esamības un interpretācijas, *Bundesverwaltungsgericht* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

1) a) Vai ir piemērojams Regulas [..] Nr. 97/95 [..] 13. panta 4. punkts kopā ar 4. panta 5. punktu, ja līgums, kas tika kvalificēts kā audzēšanas līgums — ko atbilstoši [šās] regulas 4. panta 2. un 3. punktam ir atzinušas kompetentās iestādes — ticis noslēgts nevis ar kartupeļu audzētāju, bet ar tirgotāju, kurš tieši vai netieši iegādājas kartupeļus no audzētājiem?

b) Vai Regulas [..] Nr. 97/95 [..] 13. panta 4. punkts paredz, ka cietes ražotnei, pieņemot piegādātos kartupeļus, ir jāpārsniedz sava apakškvota?

2) a) Vai Regulas [..] Nr. 97/95 [..] 13. panta 4. punktā paredzētā sankcija, ņemot vērā šīs tiesību normas saistību ar šās regulas 13. panta 3. punktu, atbilst Kopienas prasībām par noteiktību?

b) Vai, ņemot vērā Regulas [..] Nr. 97/95 [..] 13. panta 4. punktā paredzētās sankcijas apmēru, šī sankcija — pat tādos gadījumos kā šis — ir vajadzīga, lai aizsargātu Kopienas finanšu intereses Regulas [..] Nr. 2988/95 2. panta

1. punkta izpratnē? Vai tā ir piemērota adekvātai Kopienas finanšu interešu aizsardzībai tādos gadījumos kā šis?

3) Vai pārkāpums, par kuru Regulas [..] Nr. 97/95 [..] 13. panta 4. punktā ir paredzēta sankcija, ir jāuzskata par pārkāpumu nolaidības dēļ Regulas [..] Nr. 2988/95 5. panta 1. punkta izpratnē pat tādā gadījumā, ja administrācija ir piešķīrusi piemaksas, kaut arī tai bija pilnībā zināmi atbilstošie fakti?

Par pirmo jautājumu

Par pirmā jautājuma pirmo daļu

26 Pirmā jautājuma pirmajā daļā iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Regulas Nr. 97/95 13. panta 4. punktā paredzētā sankcija ir piemērojama, ja līgums ar nosaukumu "audzēšanas līgums", ko kompetentā valsts iestāde atbilstoši minētās regulas 4. panta 2. punktam ir atzinusi par audzēšanas līgumu, ticis noslēgts nevis ar kartupeļu audzētāju, bet ar uzņēmēju, kurš tieši vai netieši iepērk kartupeļus no audzētājiem.

27 Šajā ziņā ir jāatzīmē, ka atbilstoši Regulas Nr. 97/95 1. panta d) un e) apakšpunktam audzēšanas līgums ir jebkurš līgums, kas noslēgts starp cietes ražotni un audzētāju, t. i., jebkuru fizisku vai juridisku personu vai personu grupu, kas savā vārdā un savās interesēs ražotnei piegādā pašas vai tās biedru audzētus kartupeļus.

28 Līdz ar to, kaut arī līgums, kas noslēgts starp cietes ražotni un uzņēmēju, kurš tieši vai netieši iepērk kartupeļus no audzētājiem, tika nosaukts par "audzēšanas līgumu", to nevar kvalificēt kā audzēšanas līgumu minētās tiesību normas izpratnē.

29 No Regulas Nr. 97/95 4. panta 5. punkta un 13. panta 4. panta, kuru mērķis ir nodrošināt audzētāju aizsardzību, izriet, ka cietes ražotnei, kura pieņem piegādātus kartupeļus bez audzēšanas līguma, var tikt piemērota sankcija, ko paredz minētā 13. panta 4. punkts.

30 Ir jāpiebilst, ka apstāklis, ka administrācija ir kļūdaini uzskatījusi, ka attiecīgais līgums ir audzēšanas līgums, — pretēji *Emsland-Stärke* apsvērumos apgalvotajam — neietekmē šo novērtējumu.

31 Nevar atsaukties uz tiesiskās paļāvības principu attiecībā uz precīzu Kopienas tiesību akta normu, ne arī tās valsts iestādes rīcību, kas ir atbildīga par Kopienu tiesību piemērošanu, kura rīkojas, pārkāpjot šo tiesību aktu, un var radīt uzņēmējam tiesisko paļāvību par to, ka tā rīkosies pretēji Kopienu tiesībām (1998. gada 26. aprīļa spriedums lietā 316/86 *Krücken*, *Recueil*, 2213. lpp., 24. punkts, un 1993. gada 1. aprīļa spriedums apvienotajās lietās no C-31/91 līdz C-44/91 *Lageder* u.c., *Recueil*, I-1761. lpp., 35. punkts).

32 Tā rezultātā cietes ražotne nevar pamatot tiesisko paļāvību ar to, ka valsts iestāde nav ievērojusi Kopienu tiesības, uzskatot līgumu par audzēšanas līgumu, kaut arī tas neatbilst nosacījumiem, kas noteikti Kopienu tiesiskajā regulējumā.

Par pirmā jautājuma otro daļu

33 Pirmā jautājuma otrajā daļā iesniedzējtiesa jautā, vai Regulas Nr. 97/95 13. panta 4. punktā paredzētā sankcija ir piemērojama ar nosacījumu, ka cietes ražotne ir pārsniegusi tai noteikto apakškvotu.

34 Šajā ziņā vispirms ir jāatzīst, ka no minētās tiesību normas teksta neizriet, ka principā šī sankcija ir piemērojama ar nosacījumu, ka tiek pārsniegta apakškvota.

35 Turklāt, ja minētās regulas 4. panta 5. punktā ietvertā aizlieguma mērķis — kā tas izriet no šās regulas preambulas ceturtā apsvēruma — ir, atvieglojot kontroli, ko veic kompetentās valsts iestādes, aizsargāt cietes ražotņu iepirkto kartupeļu daudzuma kvotu, šis apstāklis nav šķērslis minētās regulas 13. panta 4. punktā paredzētās sankcijas piemērošanai, ja nav pārsniegta apakškvota.

36 Saskaņā ar šo pašu apsvērumu vēl viens minētā aizlieguma mērķis ir nodrošināt tā nosacījuma ievērošanu, kas paredz minimālās cenas samaksu par visu kartupeļu daudzumu, kurš ir izmantots cietes ražošanai.

37 Pats fakts, ka cietes ražotne saņem kartupeļus no uzņēmēja, kurš tos tieši vai netieši iepērk no audzētājiem, var apdraudēt šo mērķi un līdz ar to — mērķi aizsargāt minētos audzētājus.

38 Pat ja cietes ražotne pierāda, ka tā šādam uzņēmējam izmaksājusi minimālo cenu, kas minēta Regulas Nr. 97/95 11. panta 1. punkta b) apakšpunkta otrajā ievilkumā, nekas negarantē to, ka visa šī summa tika samaksāta audzētājiem. Prasība par audzēšanas līgumu, kas ir tieši jānoslēdz ar audzētājiem, šķiet, — kā to atzīmē arī Komisija — ir vienīgais līdzeklis, lai izvairītos no tā, ka starpnieks patur daļu no cenas, ko cietes ražotne ir samaksājusi.

39 Visbeidzot, Regulas Nr. 97/95 preambulas devītais apsvērums nosaka: lai aizsargātu kartupeļu audzētājus un garantētu, ka tiem tiek samaksāta minimālā cena, ir jāparedz sankcijas ne tikai tādiem gadījumiem, kad tiek konstatēts, ka minimālā cena nav samaksāta, bet arī tādiem gadījumiem, kad tiek konstatēts, ka cietes ražotne pieņem kartupeļus, uz kuriem neattiecas audzēšanas līgums.

40 No tā izriet, ka, lai piemērotu Regulas Nr. 97/95 13. panta 4. punktā paredzēto sankciju, nav jāpiemēro nosacījums par apakškvotas pārsniegšanu.

41 No visiem minētajiem apsvērumiem izriet, ka uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Regulas Nr. 97/95 13. panta 4. punktā paredzētā sankcija ir piemērojama cietes ražotnei, kura, kaut arī tā nebūtu pārsniegusi tai noteikto apakškvotu, saņem kartupeļus no uzņēmēja, kurš tos tieši vai netieši iepērk no audzētājiem, pat ja kompetentās valsts iestādes ir atzinušas, ka pirkuma un piegādes līgums, kas noslēgts starp šo cietes ražotni un attiecīgo uzņēmēju un ko līgumslēdzējas puses ir nosaukušas par "audzēšanas līgumu", ir audzēšanas līgums minētās regulas 4. panta 2. punkta izpratnē, kas tomēr nav šādi kvalificējams atbilstoši šās regulas 1. panta d) un e) apakšpunktam.

Par otro jautājumu

Par otrā jautājuma pirmo daļu

42 Otrā jautājuma pirmajā daļā iesniedzējtiesa būtībā lūdz Tiesu spriest par Regulas Nr. 97/95 13. panta 4. punkta kopā ar šā panta 3. punktu spēkā esamību saistībā ar tiesiskās drošības principu.

43 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru tiesiskās drošības princips ir Kopienu tiesību pamatprincips, kas cita starpā pieprasa, lai tiesiskais regulējums būtu skaidrs un precīzs, lai indivīdi varētu nepārprotami zināt savas tiesības un pienākumus un tā rezultātā veikt atbilstošus pasākumus (skat. it īpaši 1996. gada 13. februāra spriedumu lietā C-143/93 *van Es Douane Agenten*, *Recueil*, I-431. lpp., 27. punkts, un 2005. gada 14. aprīļa spriedumu lietā C-110/03 Beļģija/Komisija, Krājums, I-2801. lpp., 30. punkts). Tiesiskās drošības princips ir īpaši stingri jāievēro tāda tiesiskā regulējuma gadījumā, kas var radīt finansiālas sekas (1987. gada 15. decembra spriedums lietā 326/85 Nīderlande/Komisija, *Recueil*, 5091. lpp., 24. punkts).

44 Turklāt sankciju, pat ja tas nav krimināls sods, var piemērot tikai tad, ja tā ir balstīta uz skaidru un nepārprotamu tiesisku pamatu (skat. it īpaši 1984. gada 25. septembra spriedumu lietā 117/83 *Könecke*, *Recueil*, 3291. lpp., 11. punkts, un 2002. gada 11. jūlija spriedumu lietā C-210/00 *Käserei Champignon Hofmeister*, *Recueil*, I-6453. lpp., 52. punkts).

45 Tā kā Regulas Nr. 97/95 13. panta 4. punkts kopā ar šās regulas 1. pantu un 4. panta 5. punktu paredz sankcijas piemērošanu visos gadījumos, kad cietes ražotne pieņem piegādātus kartupeļus bez audzēšanas līguma, tā ir skaidra un precīza tiesību norma.

46 Attiecībā uz saistību starp Regulas Nr. 97/95 13. panta 3. un 4. punktu ir jāatzīmē — kā to pamatoti apgalvo Komisija, — šo tiesību normu noteiktās sankcijas atbilst diviem dažādiem gadījumiem, proti, pirmais — minētās regulas 11. panta 1. punkta b) apakšpunkta otrajā ievilkumā noteikto pienākumu neizpilde, un otrais — šās regulas 4. panta 5. punkta neievērošana.

47 No tā izriet, ka otrā jautājuma pirmās daļas izvērtēšanas gaitā nav atklāts neviens fakts, kas varētu ietekmēt Regulas Nr. 97/95 13. panta 4. punkta spēkā esamību saistībā ar tiesiskās drošības principu.

Par otrā jautājuma otro daļu

48 Otrā jautājuma otrajā daļā iesniedzējtiesa būtībā jautā Tiesai par Regulas Nr. 97/95 13. panta 4. punkta spēkā esamību saistībā ar samērīguma principu, kas paredzēts Regulas Nr. 2988/95 2. panta 1. punktā, ciktāl šis 13. panta 4. punkts ļauj piemērot sankciju cietes ražotnēm, kas pieņem piegādātus kartupeļus bez audzēšanas līguma, tomēr nepārsniedzot savu apakškvotu.

49 Šajā ziņā netiek apstrīdēts, ka cietes ražotnes ir pārkāpušas aizliegumu iegādāties kartupeļus no uzņēmējiem, kuri tos tieši vai netieši iepērk no audzētājiem, kas ir Regulas Nr. 2988/95 1. panta 2. punkta pārkāpums. Tāpat pilnīga vai daļēja piemaksu neizmaksāšana par kārtējo vai nākamo tirdzniecības gadu ir uzskatāma par administratīvu sodu minētās regulas 2. panta 1. un 3. punkta, kā arī 5. panta 1. punkta c) un d) apakšpunkta izpratnē.

50 Ir jāatgādina, ka kontroles un sodīšanas jomā par Kopienu tiesību pārkāpumiem Kopienas likumdevējs, pieņemot Regulu Nr. 2988/95, ir noteicis virkni vispārēju principu un vispārēji pieprasījis, lai nozaru noteikumu kopumā šie principi tiktu ievēroti (2004. gada 1. jūlija spriedums lietā C-295/02 *Gerken*, Krājums, I-6369. lpp., 56. punkts).

51 Atbilstoši minētās regulas 2. panta 1. punktam administratīvos sodus piemēro tiktāl, ciktāl tie vajadzīgi, lai nodrošinātu Kopienas tiesību aktu pareizu piemērošanu. Tiem jābūt iedarbīgiem, samērīgiem ar nodarījumu un jāattur no pārkāpumiem, lai pietiekami aizsargātu Kopienas finansiālās intereses. Turklāt šā panta 3. punkts paredz, ka administratīvajiem sodiem, kas vajadzīgi konkrēto noteikumu pareizai piemērošanai, ir jāņem vērā pārkāpuma veids un smagums, piešķirtais vai saņemtais labums un atbildības pakāpe.

52 Pirmkārt, attiecībā uz jautājumu, vai Regulas Nr. 97/95 13. panta 4. punktā paredzētās sankcijas mērķis ir nodrošināt Kopienu tiesību ievērošanu un aizsargāt Kopienas finansiālās intereses, ir jāatzīst, ka tas ir minētās sankcijas mērķis, jo tā ir piemērojama gadījumā, ja ciete netiek ražota atbilstoši Regulas Nr. 97/95 tiesību normām. Piemaksu pārskaitīšana cietes ražotnei, kas pārkāpj šās regulas 4. panta 5. punktu, iegādājoties kartupeļus no uzņēmēja, kurš tos tieši vai netieši iepērk no audzētājiem, ir uzskatāma par nepamatotiem izdevumiem, kas kaitē vispārējam Kopienas budžetam.

53 Otrkārt, attiecībā uz jautājumu, vai Regulas Nr. 97/95 13. panta 4. punktā paredzētā sankcija ir iedarbīga, samērīga ar nodarījumu un attur no pārkāpumiem, ir jāatgādina, ka atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai, lai noteiktu, vai Kopienas tiesību norma atbilst samērīguma principam, ir jāpārliecinās, vai pasākumi, ar kuriem tā tiek

īstenota, ir piemēroti tiem izvirzītā mērķa sasniegšanai un nepārsniedz mērķa sasniegšanai nepieciešamo (skat. it īpaši 1995. gada 9. novembra spriedumu lietā C-426/93 Vācija/Padome, *Recueil*, I-3723. lpp., 42. punkts, un 2005. gada 14. jūlija spriedums lietā C-26/00 Nīderlande/Komisija, Krājums, I-6527. lpp., 126. punkts).

54 Attiecībā uz tiesas kontroli pār šādiem nosacījumiem ir jāatzīmē, ka Kopienas likumdevējam ir diskrecionārā vara kopējās lauksaimniecības politikas jomā, kas atbilst politiskajām saistībām, ko tam uzliek EKL 34. un 37. pants. Tā rezultātā tikai tad, ja pasākums šajā jomā ir acīmredzami nepiemērots, salīdzinot ar mērķi, ko cenšas panākt kompetentā iestāde, var tikt ietekmēta šāda pasākuma likumība (skat. it īpaši 1989. gada 11. jūlija spriedumu lietā 265/87 *Schräder*, *Recueil*, 2237. lpp., 22. punkts, un 1990. gada 13. novembra spriedumu lietā C-331/88 *Fedesa* u.c., *Recueil*, I-4023. lpp., 14. punkts).

55 Pirmām kārtām šķiet, ka saskaņā ar Regulas Nr. 97/95 13. panta 4. punktu kopējo piemaksu summu, kas izmaksājama cietes ražotnei šajā tirdzniecības gadā, samazina par attiecīgo procentu skaitu reiz desmit, ja minētās cietes ražotnes bez audzēšanas līguma pieņemtais kartupeļu daudzums nesasniedz 10 % no tās apakškvotas. Ja nelikumība attiecas vairāk nekā uz 10 % no šai cietes ražotnei garantētās apakškvotas, tiek pārtraukta piemaksu izmaksāšana kārtējam un nākamajam tirdzniecības gadam. Var uzskatīt, ka minētā tiesību norma nosaka iedarbīgu sankciju, kas attur no pārkāpumiem un ir piemērota izvirzīto mērķu sasniegšanai.

56 Turklāt ir jāatzīmē, ka šajā tiesību normā noteiktā sankcija nav absolūta, bet atspoguļo izdarītā pārkāpuma apmēru un smagumu, kā to paredz Regulas Nr. 2988/95 2. panta 3. punkts (šajā sakarā skat. 1997. gada 17. jūlija spriedumu lietā C-354/95 *National Farmers' Union* u.c., *Recueil*, I-4559. lpp., 53. punkts).

57 Visbeidzot, ņemot vērā audzētāju aizsardzības mērķa, ko izvirza Regulas Nr. 97/95 13. panta 4. punkts, nozīmi un lielo izvērtēšanas brīvību, kas piemīt Kopienas iestādēm šajā jomā, nevar uzskatīt, ka nav pamatota vai nav samērīga tādas sankcijas piemērošana, kas attur no pārkāpumiem un ir iedarbīga — kā minētajā tiesību normā paredzētā sankcija, ja cietes ražotne, kas pieprasījusi piešķirt piemaksu, ar vai bez nodoma ir iesniegusi kļūdainu paziņojumu par audzētāja statusu (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *National Farmers' Union* u.c., 53. punkts).

58 Līdz ar to Regulas Nr. 97/95 13. panta 4. punktā noteiktā sankcija var tikt uzskatīta par piemērotu izvirzīto mērķu sasniegšanai un nepārsniedz šo mērķu sasniegšanai nepieciešamo.

59 No tā izriet, ka otrā jautājuma otrās daļas izvērtēšanas gaitā nav atklāts neviens fakts, kas varētu ietekmēt Regulas Nr. 97/95 13. panta 4. punkta spēkā esamību saistībā ar samērīguma principu, kas paredzēts Regulas Nr. 2988/95 2. panta 1. un 3. punktā.

Par trešo jautājumu

60 Trešajā jautājumā iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai tas apstāklis, ka kompetentā valsts iestāde bija informēta par to, ka cietes ražotne saņem kartupeļus no uzņēmēja, kurš tos tieši vai netieši iepērk no audzētājiem, var ietekmēt nelikumības kvalificēšanu par tādu, kas pieļauta "nolaidības dēļ" Regulas Nr. 2988/95 5. panta 1. punkta izpratnē, un tāpēc minētajai cietes ražotnei var tikt piemērota sankcija, ko paredz Regulas Nr. 97/95 13. panta 4. punkts.

61 Šajā ziņā ir svarīgi atgādināt, ka šī cietes ražotne nevar atsaukties uz tiesiskās paļāvības principu, ja valsts iestāde apzināti vai kļūdas dēļ nav ievērojusi Kopienu tiesības, uzskatot, ka līgums, ko tai nosūtījusi šī cietes ražotne, ir audzēšanas līgums, kaut arī tas neatbilst nosacījumiem, ko šādai kvalificēšanai nosaka Kopienas tiesiskais regulējums.

62 Turklāt tas apstāklis vien, ka kompetentā iestāde bija informēta par to, ka cietes ražotne iegādājās kartupeļus no uzņēmēja, kurš tos tieši vai netieši iepirka no audzētājiem, neļauj izslēgt, ka attiecīgais pārkāpums ir izdarīts "nolaidības dēļ" vai pat "ar nodomu" Regulas Nr. 2988/95 5. panta 1. punkta izpratnē.

63 Tomēr minētās regulas 13. panta 4. punkts neietver nekādu izņēmumu no tā noteiktās sankcijas piemērošanas noteikuma — atšķirībā no tādām tiesību normām kā Komisijas 1992. gada 23. decembra Regulas Nr. 3887/92 par integrēto vadības un kontroles sistēmas sīki izstrādātiem piemērošanas noteikumiem attiecībā uz noteiktām Kopienas atbalstu shēmām (OV L 391, 36. lpp.) 9. panta 2. punkts. Šī tiesību norma, uz ko ir atsauce 2002. gada 19. novembra spriedumā lietā C-304/00 *Strawson* un *Gagg & Sons* (*Recueil*, I-10737. lpp., 62. punkts) un uz ko savos apsvērumos atsaucas *Emsland-Stärke*, paredz, ka tās noteiktā sankcija nav piemērojama, ja uzņēmējs pierāda, ka ir pareizi pamatojies uz kļūdainu informāciju, ko bija pieņēmusi kompetentā iestāde.

64 No iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka uz trešo uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka apstāklis, ka kompetentā valsts iestāde bija informēta par to, ka cietes ražotne saņem kartupeļus no uzņēmēja, kurš tos tieši vai netieši iepērk no audzētājiem, nevar ietekmēt nelikumības kvalificēšanu kā "nolaidību" Regulas Nr. 2988/95 5. panta 1. punkta izpratnē, ne arī tāpēc minētajai cietes ražotnei var tikt piemērota sankcija, ko paredz Regulas Nr. 97/95 13. panta 4. punkts.

Par tiesāšanās izdevumiem

65 Attiecībā uz lietas dalībniekiem pamata lietā šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nospriež:

1) **Komisijas 1995. gada 17. janvāra Regulas (EK) Nr. 97/95, ar kuru paredz sīki izstrādātus noteikumus par to, kā piemērot Padomes Regulu (EEK) Nr. 1766/92 attiecībā uz minimālo cenu un kompensācijas maksājumiem, kas pienākas kartupeļu audzētājiem, un Padomes Regulu (EK) Nr. 1868/94, ar ko nosaka kvotu sistēmu attiecībā uz kartupeļu cietes ražošanu, kas grozīta ar Komisijas 1996. gada 24. jūnija Regulu (EK) Nr. 1125/96, 13. panta 4. punktā paredzētā sankcija ir piemērojama cietes ražotnei, kura, kaut arī tā nebūtu pārsniegusi tai noteikto apakškvotu, saņem kartupeļus no uzņēmēja, kurš tos tieši vai netieši iepērk no audzētājiem, pat ja kompetentā valsts iestāde ir atzinusi, ka pirkuma un piegādes līgums, kas noslēgts starp šo cietes ražotni un attiecīgo uzņēmēju un ko līgumslēdzējas puses ir nosaukušas par "audzēšanas līgumu", ir audzēšanas līgums minētās regulas 4. panta 2. punkta izpratnē, bet tas tomēr nav šādi kvalificējams atbilstoši šās regulas 1. panta d) un e) apakšpunktam;**

2) **otrā jautājuma pirmās daļas izvērtēšanas gaitā nav atklāts neviens fakts, kas varētu ietekmēt Regulas Nr. 97/95, kas grozīta ar Regulu Nr. 1125/96, 13. panta 4. punkta spēkā esamību attiecībā uz tiesiskās drošības principu;**

3) **otrā jautājuma otrās daļas izvērtēšanas gaitā nav atklāts neviens fakts, kas varētu ietekmēt Regulas Nr. 97/95, kas grozīta ar Regulu Nr. 1125/96, 13. panta 4. punkta spēkā esamību saistībā ar samērīguma principu, kas paredzēts Padomes 1995. gada 18. decembra Regulas (EK, *Euratom*) Nr. 2988/95 par Eiropas Kopienu finanšu interešu aizsardzību 2. panta 1. un 3. punktā;**

4) **apstāklis, ka kompetentā valsts iestāde bija informēta par to, ka cietes ražotne saņem kartupeļus no uzņēmēja, kurš tos tieši vai netieši iepērk no audzētājiem, nevar ietekmēt nelikumības kvalificēšanu par tādu, kas pieļauta "nolaidības dēļ" Regulas Nr. 2988/95 5. panta 1. punkta izpratnē, ne arī tāpēc minētajai cietes ražotnei var tikt piemērota sankcija, ko paredz Regulas Nr. 97/95, kas grozīta ar Regulu Nr. 1125/96, 13. panta 4. punkts.**

[Paraksti]